

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

4 martie 2010*

În cauza C-221/08,

având ca obiect o acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor formulată în temeiul articolului 226 CE, introdusă la 22 mai 2008,

Comisia Europeană, reprezentată de domnii R. Lyal și W. Mölls, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg,

reclamantă,

împotriva

Irlandei, reprezentată de domnul D. O'Hagan, în calitate de agent, asistat de domnul G. Hogan, SC, cu domiciliul ales în Luxemburg,

pârâtă,

* Limba de procedură: engleza.

CURTEA (Camera a treia),

compusă din domnul J. N. Cunha Rodrigues, președintele Camerei a doua, îndeplinind funcția de președinte al Camerei a treia, doamna P. Lindh, domnii A. Rosas, U. Lohmus și A. Arabadjiev (raportor), judecători,

avocat general: doamna J. Kokott,
grefier: doamna R. Șereș, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 18 iunie 2009,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 22 octombrie 2009,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Prin cererea introductivă, Comisia Comunităților Europene solicită Curții să constate că:

— prin impunerea de prețuri minime și maxime de vânzare cu amănuntul pentru țigări, Irlanda nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 9

alineatul (1) din Directiva 95/59/CE a Consiliului din 27 noiembrie 1995 privind alte impozite decât impozitele pe cifra de afaceri care afectează consumul de tutun prelucrat (JO L 291, p. 40, Ediție specială, 09/vol. 2, p. 5), astfel cum a fost modificată prin Directiva 2002/10/CE a Consiliului din 12 februarie 2002 (JO L 46, p. 26, Ediție specială, 03/vol. 41, p. 78, denumită în continuare „Directiva 95/59”), și

- prin nefurnizarea informațiilor necesare pentru a permite Comisiei să își îndeplinească misiunea de supraveghere a respectării Directivei 95/59, Irlanda nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 10 CE.

Cadrul juridic

Reglementarea comunitară

- 2 Considerentele (2), (3) și (7) ale Directivei 95/59 au următorul cuprins:

„(2) Întrucât obiectivul Tratatului [CE] este de a crea o uniune economică în cadrul căreia să existe o concurență sănătoasă și ale cărei caracteristici să fie similare cu cele ale unei piețe interne și, în ceea ce privește tutunul prelucrat, realizarea acestui scop presupune ca aplicarea impozitului privind consumul de produse în acest sector în statele membre să nu producă condiții de denaturare a concurenței și să nu împiedice libera lor circulație în cadrul Comunității;

- (3) întrucât, în ceea ce privește accizele, armonizarea structurilor trebuie să conducă în special la concurență loială între diferitele categorii de tutun prelucrat care aparțin aceluiași grup și care să nu fie denaturată de efectele induse de impozitare și, în consecință, la deschiderea piețelor naționale ale statelor membre;

[...]

- (7) întrucât necesitățile imperative ale concurenței implică un sistem de formare liberă a prețurilor pentru toate grupurile de tutun prelucrat”.

3 Potrivit articolului 2 alineatul (1) din această directivă:

„Următoarele articole sunt considerate tutun prelucrat:

(a) țigări;

(b) trabucuri și țigarete;

(c) tutun de fumat:

— tutun tăiat fin pentru rularea țigaretelor;

— alte tipuri de tutun de fumat;

conform articolelor 3-7.”

4 Articolul 8 din Directiva 95/59 prevede:

„(1) Țigările fabricate în Comunitate și cele importate din [țările nemembre] fac obiectul unor accize proporționale, calculate la prețul maxim de vânzare cu amănuntul, incluzând taxele vamale, precum și al unei accize specifice calculate pe unitatea de produs.

(2) Rata accizei proporționale și suma accizei specifice trebuie să fie aceeași pentru toate țigările.

[...]”

5 Potrivit articolului 9 alineatul (1) din această directivă:

„Este considerat producător orice persoană fizică sau juridică stabilită în Comunitate care transformă tutunul în produse prelucrate în scopul vânzării cu amănuntul.

Producătorii sau, dacă este cazul, reprezentanții sau agenții lor autorizați din Comunitate și importatorii de tutun din țările nemembre sunt liberi să determine prețul maxim de vânzare cu amănuntul pentru fiecare dintre produsele lor și pentru fiecare stat membru în care se introduc produsele în cauză în vederea consumului.

Al doilea paragraf nu poate împiedica în niciun fel punerea în aplicare a sistemelor legislative naționale în ceea ce privește controlul nivelurilor de preț sau respectarea prețurilor impuse, cu condiția ca acestea să fie compatibile cu legislația comunitară.”

6 Articolul 16 din directiva menționată prevede:

„(1) Valoarea accizei specifice pentru țigări se stabilește având ca referință țigările din categoria de preț a celor mai populare, conform informațiilor disponibile la 1 ianuarie a fiecărui an, începând cu 1 ianuarie 1978.

(2) Componenta specifică a accizei nu poate fi mai mică de 5 % sau mai mare de 55 % din suma totală a sarcinii fiscale rezultând din adunarea accizei proporționale, a accizei specifice și a impozitului pe cifra de afaceri percepute pentru acele țigări.

[...]

(5) Statele membre pot percepe accize minime pe țigările vândute la un preț mai mic decât prețul de vânzare cu amănuntul pentru țigările din categoria de preț cu cea mai mare cerere, cu condiția ca aceste accize să nu depășească valoarea accizelor percepute pentru țigările din categoria de preț cu cea mai mare cerere.”

7 Directiva 92/79/CEE a Consiliului din 19 octombrie 1992 privind apropierea taxelor la țigări (JO L 316, p. 8, Ediție specială, 03/vol. 11, p. 180) astfel cum a fost modificată prin Directiva 2003/117/CE a Consiliului din 5 decembrie 2003 (JO L 333, p. 49, Ediție specială, 03/vol. 52, p. 27), stabilește ratele și sumele minime ale accizei globale pentru țigări.

8 Prin Decizia 2004/513/CE a Consiliului din 2 iunie 2004 (JO L 213, p. 8, Ediție specială, 11/vol. 35, p. 223), s-a aprobat în numele Comunității Convenția-cadru a Organizației Mondiale a Sănătății pentru controlul tutunului, semnată la Geneva la 21 mai 2003 (denumită în continuare „Convenția OMS”). Articolul 6 din această convenție, intitulat „Măsuri financiare și fiscale destinate reducerii cererii de tutun”, este redactat după cum urmează:

„(1) Părțile recunosc faptul că măsurile financiare și fiscale sunt un mijloc eficient și important de reducere a consumului de tutun pentru diverse categorii de populație, în special tinerii.

(2) Fără a aduce atingere dreptului suveran al părților de a-și determina și de a-și fixa propria politică fiscală, fiecare parte trebuie să țină seama de obiectivele sale naționale de sănătate în ceea ce privește controlul tutunului și să adopte sau să mențină, după caz, măsuri care să poată cuprinde:

- (a) aplicarea politicilor fiscale și, după caz, a politicilor de prețuri privind produsele din tutun în scopul de a contribui la obiectivele de sănătate care au în vedere reducerea consumului de tutun, [...]

[...]”

Reglementarea națională

- 9 În temeiul articolului 2 alineatul (1) din Legea din 1978 privind produsele din tutun (controlul publicității, al sponsorizării și al promovării vânzărilor), nr. 27/1978 [Tobacco Products (Control of Advertising, Sponsorship and Sales Promotion) Act 1978, No. 27/1978], ministrul sănătății poate adopta regulamente în vederea controlului și a reglementării publicității la produsele din tutun, a sponsorizării și a oricărei alte activități care ar avea ca scop promovarea vânzării produselor din tutun sau care ar fi susceptibilă de o asemenea promovare.
- 10 Potrivit articolului 2 alineatul (2) litera (i) din această lege, regulamentele respective pot să prevadă „interzicerea comercializării produselor din tutun la prețuri atât de mici față de cele la care sunt comercializate, la un moment determinat, produse din tutun de tip sau caracter similar încât comercializarea la prețuri mai mici să constituie, în opinia ministrului [sănătății], o formă de promovare a vânzărilor”.
- 11 Regulamentul din 1991 privind produsele din tutun (controlul publicității, al sponsorizării și al promovării vânzărilor) [Tobacco Products (Control of Advertising, Sponsorship and Sales Promotion) Regulations 1991, S.I. n° 326/1991, denumit în continuare „Regulamentul din 1991”] a dezvoltat reglementarea în materie, abrogând în același timp Regulamentul din 1986 privind produsele din tutun (controlul

publicității, al sponsorizării și al promovării vânzărilor) (nr. 2) [Tobacco Products (Control of Advertising, Sponsorship and Sales Promotion) (No 2) Regulations 1986, S. I. n° 107/1986, denumit în continuare „Regulamentul din 1986”]. Articolul 16 din Regulamentul din 1991, care corespunde articolului 18 din Regulamentul din 1986, prevede:

„(1) Se interzice vânzarea cu amănuntul a unui produs din tutun de o marcă determinată la un preț inferior aceluia care ar putea fi obținut în alt mod pentru marca respectivă.

(2) Se interzice oferirea spre vânzarea cu amănuntul a unui produs din tutun de o marcă determinată la un preț inferior aceluia care ar putea fi obținut în alt mod pentru marca respectivă, prin distribuirea către persoane a unui cupon sau a unui document similar.

(3) În privința vânzării sau cumpărării cu amănuntul a produselor din tutun, se interzice oferirea de bonuri, timbre-premii, cupoane, premii, jetoane sau cadouri (inclusiv cadouri constând în produse din tutun).”

¹² Articolul 17 din Regulamentul din 1991, care corespunde articolului 19 din Regulamentul din 1986, prevede:

„(1) Se interzice vânzarea cu amănuntul a unui produs din tutun la un preț în legătură cu care ministrul [sănătății], în exercitarea competențelor care i-au fost conferite prin articolul 2 alineatul (2) litera (i) din Legea [din 1978 privind produsele din tutun], consideră că vânzarea aceluși produs la un asemenea preț constituie o formă de promovare a vânzărilor.

(2) Avizul ministrului [menționat], în sensul alineatului 1 al prezentului articol, se comunică în scris persoanei interesate.”

- 13 În 1986, ministrul sănătății a emis un memorandum de clarificare (Memorandum of Clarification) referitor la Regulamentul din 1986. Punctul 2 prima teză din partea din memorandumul menționat referitoare la articolul 19 din Regulamentul din 1986 are următorul cuprins:

„Prețul mediu ponderat al tuturor țigărilor din fiecare categorie vândută de societățile membre ale [Irish Tobacco Manufacturers Advisory Council (Comitetul Consultativ Irlandez al Producătorilor de Tutun)] se calculează pe baza volumului net al vânzărilor cu plecare din depozit al fiecărei mărci pentru anul anterior la 31 decembrie, pe de o parte, și a prețului de vânzare cu amănuntul recomandat aplicabil la momentul la care este determinat prețul mediu ponderat pentru fiecare categorie, pe de altă parte.”

- 14 Potrivit punctului 3 prima teză din aceeași parte din memorandumul menționat, „se consideră că există o formă de promovare a vânzărilor dacă prețul de vânzare cu amănuntul recomandat al unei mărci de țigară este cu mai mult de 3 % mai mic decât prețul mediu ponderat din categoria sa”.

Procedura precontencioasă

- 15 Considerând că legislația irlandeză referitoare la vânzarea produselor din tutun este incompatibilă cu articolul 9 alineatul (1) din Directiva 95/59, Comisia a adresat Irlandei, la 23 octombrie 2001, o scrisoare de punere în întârziere.

- 16 La 27 iulie 2002, Comisia a adresat de asemenea acestui stat membru o cerere de informații referitoare la legislația irlandeză aplicabilă.
- 17 Considerând că răspunsul din 4 septembrie 2002 oferit de Irlanda la scrisoarea de punere în întârziere nu conținea informațiile solicitate, la 1 octombrie 2002, Comisia a transmis o nouă cerere de informații acestui stat membru, la care nu s-a răspuns.
- 18 Prin urmare, la 17 octombrie 2003 și la 9 iulie 2004, Comisia a adresat Irlandei o scrisoare de punere în întârziere și, respectiv, un aviz motivat în care concluziona că, prin nefurnizarea informațiilor solicitate, acest stat membru nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 10 CE. Prin acest aviz motivat se solicita statului membru menționat să ia toate măsurile necesare în vederea îndeplinirii acestor obligații în termen de două luni de la primirea avizului respectiv.
- 19 La 10 decembrie 2004, Ministerul irlandez al Sănătății și Copiilor a transmis domnului Medghoul, director al Direcției Fiscalitate și Uniune vamală din cadrul Comisiei, o scrisoare în care se prezenta pe scurt legislația irlandeză care tocmai fusese adoptată în materia sănătății publice și a tutunului, subliniind totuși că această legislație făcea obiectul unei acțiuni în fața instanțelor irlandeze și că nu se afla, așadar, încă în vigoare. Legislația menționată nu se afla în vigoare nici la data expirării termenului stabilit în avizul motivat din 15 decembrie 2006, menționat la punctul 21 din prezenta hotărâre.
- 20 La solicitarea Comisiei, la 10 februarie 2005, s-a organizat o întâlnire între aceasta și autoritățile irlandeze.

- 21 La 10 aprilie 2006, Comisia a transmis Irlandei o scrisoare de punere în întârziere, iar la 15 decembrie 2006, un nou aviz motivat, în care această instituție susținea că, prin instituirea unui sistem de prețuri maxime și minime de vânzare cu amănuntul pentru țigări acest stat membru și-a încălcat obligațiile care îi revin în temeiul articolului 9 alineatul (1) din Directiva 95/59. Prin avizul motivat menționat se solicita luarea măsurilor necesare pentru a i se conforma într-un termen de două luni de la primirea acestuia.
- 22 Irlanda a răspuns la acest aviz motivat prin scrisoarea din 15 ianuarie 2007, susținând că reglementarea națională în cauză este necesară pentru protecția sănătății publice.
- 23 Prin urmare, la 29 iunie 2007, Comisia a emis un aviz motivat complementar. Considerând că situația continua să nu fie satisfăcătoare, având în vedere răspunsurile Irlandei la aceste avize motivate, Comisia a introdus prezenta acțiune.

Cu privire la acțiune

Cu privire la motivele întemeiate pe încălcarea articolului 9 alineatul (1) din Directiva 95/59

Argumentele părților

- 24 Pe baza informațiilor de care dispune, în special a celor care rezultă din procesul-verbal al întâlnirii din 10 februarie 2005, Comisia consideră că, în temeiul reglementării irlandeze în cauză și având în vedere practica autorităților irlandeze, pentru vânzarea cu amănuntul a țigărilor sunt stabilite, pe de o parte, prețuri minime, în măsura în care se interzice practicarea de prețuri cu mai mult de 3 % mai mici decât

prețul mediu ponderat al țigărilor din categoria relevantă, și, pe de altă parte, prețuri maxime, în măsura în care se interzice depășirea prețului mediu ponderat menționat cu mai mult de 3 %. Acest sistem ar avea ca efect limitarea libertății producătorilor și a importatorilor de a determina prețurile maxime de vânzare cu amănuntul pentru produsele lor și ar fi, așadar, contrare articolului 9 alineatul (1) din Directiva 95/59. Asemănător celorlalte regimuri naționale similare care au fost examinate de către Curte, sistemul menționat ar împiedica vânzarea țigărilor la un preț mai mic decât cel stabilit de statul membru vizat. Această concluzie nu ar fi pusă în discuție de articolul 9 alineatul (1) al treilea paragraf din Directiva 95/59.

- 25 De asemenea, regimul de prețuri minime și maxime în cauză nu ar fi justificat de obiectivul de protecție a sănătății publice prevăzut la articolul 30 CE. Astfel, ar rezulta în special din Hotărârea din 17 aprilie 2007, AGM-COS.MET (C-470/03, Rep., p. I-2749), că o problemă care a făcut obiectul unei armonizări nu ar putea fi examinată prin prisma dispozițiilor de drept primar care stabilesc derogări de la libertățile fundamentale.
- 26 În orice caz, statele membre ar putea să se asigure că prețurile de vânzare cu amănuntul pentru produsele din tutun sunt suficient de ridicate, în măsura în care acest lucru este necesar pentru combaterea fumatului, atât prin intermediul unei majorări generale a nivelului impozitării acestor produse, cât și prin intermediul unei majorări specifice, prin creșterea importanței diferitelor componente ale accizei și prin stabilirea unei accize minime. Directivele referitoare la impozitarea țigărilor ar lăsa statelor membre libertatea de a adapta această impozitare la propriile lor priorități.
- 27 Pe de altă parte, Comisia consideră că articolul 9 alineatul (1) din Directiva 95/59 este compatibil cu Convenția OMS. Pe de o parte, această convenție nu ar avea ca efect să oblige părțile contractante să stabilească prețuri minime. Pe de altă parte, prin aceasta nu s-ar conferi statelor membre un drept, opozabil Comunității, de a

alege între aplicarea unor politici fiscale și aplicarea unor politici de prețuri, întrucât această problemă ar fi una de funcționare internă a Comunității.

- 28 În ceea ce privește Recomandarea 2003/54/CE a Consiliului din 2 decembrie 2002 privind prevenirea fumatului și inițiativele de îmbunătățire a controlului tutunului (JO 2003, L 22, p. 31), invocată de Irlanda în măsura în care această recomandare se referă la „măsuri adecvate privind prețul produselor din tutun în vederea descurajării consumului de tutun”, Comisia consideră că aceste observații din recomandarea menționată nu au efect obligatoriu și că, în orice caz, nu pot fi interpretate în sensul că incită la o încălcare a articolului 9 alineatul (1) din Directiva 95/59.
- 29 În plus, considerațiile de sănătate publică nu ar fi complet străine de armonizarea accizelor la produsele din tutun.
- 30 Irlanda subliniază că nici reglementarea națională în cauză, nici memorandumul de clarificare din 1986 nu prevăd interdicția de a depăși cu mai mult de 3 % prețul mediu ponderat pentru fiecare categorie de țigări. Prin urmare, nu ar fi impuse prețuri maxime. Irlanda recunoaște că procesul-verbal al întâlnirii din 10 februarie 2005 nu reflectă realitatea în această privință.
- 31 Pe de altă parte, acest stat membru susține că articolul 9 alineatul (1) din Directiva 95/59, care prevede că producătorii și importatorii de tutun prelucrat determină în mod liber prețurile maxime de vânzare cu amănuntul pentru produsele lor, nu menționează prețurile minime și, prin urmare, nu interzice impunerea unor asemenea prețuri minime. Impunerea unui preț minim nu i-ar împiedica pe producători și

pe importatori să determine prețurile maxime decât într-un sens tehnic și absolut artificial. În plus, spre deosebire de alte regimuri naționale care au fost examinate de către Curte, regimul irlandez ar urmări în exclusivitate combaterea vânzării produselor din tutun la un preț scăzut.

- 32 Irlanda consideră că jurisprudența citată de Comisie în susținerea argumentului său potrivit căruia articolul 30 CE nu poate fi invocat în speță nu poate fi transpus în prezenta cauză. În Hotărârea din 19 octombrie 2000, Comisia/Grecia (C-216/98, Rec., p. I-8921), Curtea ar fi recunoscut că articolul 30 CE, în special obiectivul de protecție a vieții și a sănătății persoanelor, poate, în principiu, să justifice stabilirea de prețuri minime pentru vânzarea cu amănuntul a produselor din tutun. Or, statele membre ar dispune de o putere de apreciere extinsă în privința caracterului necesar și adecvat al măsurilor destinate să protejeze sănătatea publică. În această privință, reglementarea irlandeză în cauză ar îndeplini criteriul de proporționalitate. Aceasta ar fi rezultatul unei opțiuni politice legitime între stabilirea de prețuri minime și creșterea presiunii fiscale.
- 33 Irlanda mai susține că măsurile fiscale nu constituie, prin ele însele, un mijloc suficient pentru atingerea obiectivului de protecție a sănătății publice care constă în excluderea posibilității ca țigările să fie vândute la un preț scăzut. Efectul acestor măsuri nu ar fi sigur, având în vedere că producătorii ar putea să decidă să absoarbă majorarea accizei. În plus, acest stat membru nu ar putea lupta în mod eficient împotriva vânzării de țigări la un preț scăzut prin intermediul impunerii unei accize minime fără a proceda la o creștere generală a presiunii fiscale pentru toate țigările, presiune care ar fi deja foarte ridicată în Irlanda. Mai mult, creșterea nivelului accizei ar antrena o creștere a riscului de contrabandă.
- 34 Proporționalitatea, analizată prin raportare la acest obiectiv, a regimului irlandez de stabilire a unor prețuri minime ar fi confirmată de punctul 7 din Recomandarea 2003/54, precum și de articolul 6 alineatul (2) litera (a) din Convenția OMS. În

ceea ce privește recomandarea menționată, Irlanda susține că, deși nu sunt măsuri cu efect obligatoriu, recomandările pot fi totuși luate în considerare atunci când pot clarifica interpretarea dreptului comunitar. În ceea ce privește Convenția OMS, acest stat membru susține că, deși nu impune obligația de a pune în aplicare un sistem de prețuri minime, această convenție obligă părțile contractante să reglementeze prețurile de vânzare cu amănuntul pentru produsele din tutun fie prin politici fiscale, fie prin politici de prețuri, în funcție de soluția cea mai potrivită. Irlanda ar fi considerat, în temeiul puterii sale de apreciere, că o politică de prețuri constituie, pe lângă politicile sale fiscale, un element suplimentar potrivit.

- 35 În sfârșit, Irlanda subliniază că Directiva 95/59 se întemeiază pe un obiectiv de concurență și nu ține seama de considerații de sănătate publică. În această privință, chiar Comisia ar fi propus recent modificări la această directivă [Propunerea de directivă COM(2008) 459 final] destinate, în mare măsură, să reducă consumul de tutun. De asemenea, aceasta ar fi recunoscut că regimul comunitar existent nu a permis să se împiedice existența unor diferențe semnificative între prețurile din statele membre și că aceste diferențe au antrenat contrabanda, precum și cumpărări transfrontaliere foarte importante, ceea ce ar denatura concurența pe piața tutunului, ar conduce la pierderi bugetare pentru statele membre care aplică un nivel relativ ridicat de impozitare și ar compromite, pe de altă parte, realizarea obiectivelor de sănătate publică.

Aprecierea Curții

- 36 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că din considerentul (3) al Directivei 95/59 rezultă că aceasta se înscrie în cadrul unei politici de armonizare a structurilor accizei aplicate tutunului prelucrat care are ca scop să se evite denaturarea concurenței între diferitele categorii de tutun prelucrat care aparțin aceluiași grup și, în acest fel, să se realizeze deschiderea piețelor naționale ale statelor membre.

- 37 În acest sens, articolul 8 alineatul (1) din această directivă prevede că țigările fabricate în Comunitate și cele importate din țări nemembre fac obiectul unor accize proporționale în fiecare stat membru, calculate la prețul maxim de vânzare cu amănuntul, incluzând taxele vamale, precum și al unei accize specifice calculate pe unitatea de produs (Hotărârea Comisia/Grecia, citată anterior, punctul 19).
- 38 În plus, din considerentul (7) al Directivei 95/59 rezultă că necesitățile imperative ale concurenței implică un sistem de formare liberă a prețurilor pentru toate grupurile de tutun prelucrat.
- 39 În această privință, articolul 9 alineatul (1) din această directivă prevede că producătorii sau, dacă este cazul, reprezentanții sau agenții lor autorizați din Comunitate și importatorii de tutun din țările nemembre sunt liberi să determine prețul maxim de vânzare cu amănuntul pentru fiecare dintre produsele lor, pentru a se garanta o concurență efectivă între aceștia (Hotărârea Comisia/Grecia, citată anterior, punctul 20). Această dispoziție vizează să garanteze că determinarea bazei de evaluare a accizei proporționale aplicate produselor din tutun, respectiv prețul maxim de vânzare cu amănuntul pentru aceste produse, este supusă aceluiași norme în toate statele membre. În același timp, astfel cum a subliniat avocatul general la punctul 40 din concluzii, această dispoziție urmărește să protejeze libertatea operatorilor menționați mai sus, care le permite să beneficieze efectiv de avantajul concurențial care rezultă din eventuale prețuri de cost mai mici.
- 40 Or, impunerea unui preț minim de vânzare cu amănuntul de către autoritățile publice are ca efect ca prețul maxim de vânzare cu amănuntul determinat de producători și de importatori să nu poată, în niciun caz, să fie mai mic decât acest preț minim obligatoriu. O reglementare care impune un asemenea preț minim este, așadar, susceptibilă să aducă atingere relațiilor concurențiale, întrucât îi împiedică pe unii dintre acești producători sau importatori să obțină avantaje din prețuri de cost mai mici pentru a propune prețuri de vânzare cu amănuntul mai atractive.

- 41 În consecință, un sistem de preț minim de vânzare cu amănuntul pentru produsele din tutun prelucrat nu poate fi considerat compatibil cu articolul 9 alineatul (1) din Directiva 95/59 în măsura în care nu este conceput în așa fel încât să excludă, în orice ipoteză, posibilitatea de a se aduce atingere avantajului concurențial care ar putea rezulta, pentru anumiți producători sau importatori ai unor asemenea produse, din prețuri de cost mai mici și, prin urmare, posibilitatea producerii unei denaturări a concurenței (a se vedea Hotărârile din 4 martie 2010, Comisia/Franța, C-197/08, Rep., p. I-1599, punctul 38, și Hotărârea Comisia/Austria, C-198/08, Rep., p. I-1645, punctul 30).
- 42 Reglementarea națională în cauză trebuie să fie examinată în lumina acestor principii.
- 43 Această reglementare impune producătorilor și importatorilor activi pe piața irlandeză un preț minim de vânzare cu amănuntul pentru țigări care corespunde cu 97 % din prețul mediu ponderat practicat pe piață pentru fiecare categorie de țigări.
- 44 În schimb, Comisia nu a dovedit că acest regim impune producătorilor și importatorilor un preț maxim de vânzare cu amănuntul pentru țigări.
- 45 Cu toate acestea, trebuie să se constate că regimul menționat nu permite să se excludă, în orice ipoteză, că prețul minim impus aduce atingere avantajului concurențial care ar putea rezulta, pentru anumiți producători sau importatori de produse din tutun, din prețuri de cost mai mici. Dimpotrivă, astfel cum a subliniat Comisia în ședință, fără a fi contrazisă cu privire la acest aspect de Irlanda, un asemenea regim, care, în plus, determină prețul minim prin raportare la prețul mediu practicat pe piață pentru fiecare categorie de țigări, poate avea ca efect să elimine diferențele dintre prețurile produselor concurente și să determine ca aceste prețuri să convergeze spre prețul produsului cel mai scump. Regimul amintit aduce, așadar, atingere libertății

producătorilor și a importatorilor de a determina prețul maxim de vânzare cu amănuntul pentru acestea, garantată de articolul 9 alineatul (1) al doilea paragraf din Directiva 95/59.

- 46 În ceea ce privește Convenția OMS, astfel cum a arătat și avocatul general la punctele 50 și 51 din concluzii, această convenție nu impune părților contractante nicio obligație concretă cu privire la politica de prețuri în materia produselor din tutun și nu face decât să descrie soluțiile posibile pentru a se ține seama de obiectivele naționale de sănătate în ceea ce privește controlul tutunului. Astfel, articolul 6 alineatul (2) din această convenție se limitează să prevadă că părțile contractante adoptă sau mențin măsuri „care să poată cuprinde” aplicarea unor politici fiscale și, „după caz”, a unor politici de prețuri privind produsele din tutun.
- 47 De asemenea, nicio indicație concretă referitoare la recurgerea la sisteme de prețuri minime nu poate fi dedusă din Recomandarea 2003/54, care este, pe de altă parte, lipsită de efect obligatoriu. Astfel, pasajul la care face trimitere Irlanda nu face decât să transpună ideea că prețurile ridicate la produsele din tutun au ca efect descurajarea consumului.
- 48 În orice caz, astfel cum rezultă de la punctul 41 din prezenta hotărâre, Directiva 95/59 nu se opune unei politici de prețuri în măsura în care aceasta nu împiedică realizarea obiectivelor directivei menționate, în special a aceluia de a exclude denaturarea concurenței în privința diferitelor categorii de tutun prelucrat care aparțin aceluiași grup.
- 49 Irlanda susține de asemenea că regimul de preț minim în cauză se justifică prin obiectivul de protecție a sănătății și a vieții persoanelor, prevăzut la articolul 30 CE. În

opinia acestui stat membru, creșterea nivelului impozitelor nu ar fi susceptibilă să garanteze prețuri suficient de ridicate la produsele din tutun, întrucât această creștere ar putea fi absorbită de producători și importatori prin sacrificarea unei părți din marja lor de profit sau chiar prin vânzarea în pierdere.

- 50 În această privință, trebuie arătat că articolul 30 CE nu poate fi înțeles în sensul că autorizează măsuri de o altă natură decât restricțiile cantitative la import și la export, precum și măsurile cu efect echivalent prevăzute la articolele 28 CE și 29 CE (a se vedea în acest sens Hotărârea din 27 februarie 2002, Comisia/Franța, C-302/00, Rec., p. I-2055, punctul 33). Or, în speță, Comisia nu a invocat o încălcare a acestor din urmă dispoziții.
- 51 Nu este mai puțin adevărat că Directiva 95/59 nu împiedică Irlanda să urmărească combaterea fumatului, care se înscrie în obiectivul de protecție a sănătății publice.
- 52 De asemenea, nu se poate susține că acest obiectiv nu a fost luat în considerare în cadrul acestei directive.
- 53 Într-adevăr, astfel cum se arată în considerentul (7) al Directivei 2002/10, ultimul act de modificare a Directivei 95/59/CE, al cărei articol 9 a rămas totuși neschimbat, Tratatul CE, în special articolul 152 alineatul (1) primul paragraf CE, impune ca definirea și punerea în aplicare a tuturor politicilor și activităților comunitare să asigure un nivel ridicat de protecție a sănătății omului.
- 54 În același considerent se precizează în plus că nivelul de impozitare este un element fundamental al prețului produselor din tutun, care influențează, la rândul

său, obiceiurile consumatorilor fumători. De asemenea, Curtea s-a pronunțat deja în sensul că, în privința produselor din tutun, reglementarea fiscală constituie un instrument important și eficace de combatere a consumului acestor produse și, prin urmare, de protecție a sănătății publice (Hotărârea din 5 octombrie 2006, Valeško, C-140/05, Rec., p. I-10025, punctul 58) și că obiectivul de a asigura că prețurile produselor menționate se stabilesc la niveluri ridicate poate fi realizat în mod adecvat prin impozitarea mai ridicată a acestor produse, creșterea accizelor determinând, mai devreme sau mai târziu, majorarea prețului de vânzare cu amănuntul, fără ca prin aceasta să se aducă atingere libertății de determinare a prețurilor (a se vedea în acest sens Hotărârea Comisia/Grecia, citată anterior, punctul 31).

55 În plus, dacă statele membre doresc să elimine definitiv orice posibilitate ca producătorii sau importatorii să absoarbă, chiar și temporar, impactul impozitelor asupra prețului de vânzare cu amănuntul pentru tutunul prelucrat prin vânzarea acestuia în pierdere, acestora le este permis să interzică vânzarea de produse din tutun prelucrat la un preț mai mic decât suma dintre prețul de cost și toate impozitele aplicabile, permițând astfel ca, în același timp, producătorii și importatorii menționați să beneficieze efectiv de avantajul concurențial care rezultă din eventuale prețuri de cost mai mici (a se vedea Hotărârile din 4 martie 2010 citate anterior, Comisia/Franța, punctul 53, și Comisia/Austria, punctul 43).

56 Din toate considerațiile care precedă rezultă că acțiunea Comisiei trebuie să fie admisă în ceea ce privește motivul referitor la impunerea, în Irlanda, de prețuri minime de vânzare cu amănuntul pentru țigări, însă trebuie să fie respinsă în ceea ce privește motivul referitor la impunerea, în acest stat membru, de prețuri maxime de vânzare cu amănuntul pentru țigări.

57 În consecință, trebuie să se constate că, prin impunerea de prețuri minime de vânzare cu amănuntul pentru țigări, Irlanda nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 9 alineatul (1) din Directiva 95/59.

Cu privire la motivul întemeiat pe încălcarea articolului 10 CE

Argumentele părților

- 58 În opinia Comisiei, statele membre au obligația, în temeiul articolului 10 CE, să faciliteze îndeplinirea misiunilor sale, în special dând curs cererilor de informații prezentate în cadrul procedurilor de neîndeplinire a obligațiilor. Or, prin nefurnizarea informațiilor referitoare la legislația irlandeză aplicabilă, în pofida cererilor din 27 iulie și din 1 octombrie 2002 formulate de Comisie în acest sens, Irlanda nu și-ar fi îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului menționat. Astfel, răspunsul acestui stat membru din 4 septembrie 2002, la scrisoarea de punere în întârziere din 23 octombrie 2001, nu ar fi conținut informațiile solicitate. Pe de altă parte, Irlanda nu ar fi răspuns nici la scrisoarea de punere în întârziere din 17 octombrie 2003, nici la avizul motivat din 9 iulie 2004. În sfârșit, prin scrisoarea din 10 decembrie 2004, Irlanda nu s-ar fi conformat obligațiilor care îi reveneau în materia cooperării, având în vedere că această din urmă scrisoare ar fi intervenit la mai mult de doi ani după ce îi fuseseră adresate cererile de informații.
- 59 Irlanda susține că ministrul sănătății și copiilor a transmis domnului Medghoul, la 30 mai 2002, o copie a textelor vizate de cererea de informații a Comisiei. La 4 septembrie 2002, acest stat membru ar fi răspuns atât la scrisoarea de punere în întârziere din 23 octombrie 2001, cât și la cererea de informații a Comisiei. În sfârșit, prin scrisoarea din 10 decembrie 2004, autoritățile irlandeze ar fi prezentat legislația națională care tocmai fusese adoptată. Prin urmare, Comisia ar fi avut pe deplin cunoștința de legislația irlandeză. În consecință, Irlanda nu recunoaște că nu și-ar fi îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 10 CE.

Aprecierea Curții

- 60 Din articolul 10 CE rezultă că statele membre au obligația să coopereze cu bună-credință în cadrul oricărei investigații întreprinse de Comisie în temeiul articolului 226 CE și să îi furnizeze acesteia toate informațiile solicitate în acest scop (a se vedea Hotărârea din 13 iulie 2004, Comisia/Italia, C-82/03, Rec., p. I-6635, punctul 15 și jurisprudența citată).
- 61 Or, la momentul expirării termenului stabilit în avizul motivat din 9 iulie 2004, care viza o neîndeplinire a obligațiilor decurgând din articolul 10 CE, Irlanda nu furnizase încă informațiile cerute, deși i se solicitaseră de mai multe ori. Astfel, din dosar rezultă că abia prin scrisoarea din 10 decembrie 2004 autoritățile irlandeze au prezentat pe scurt legislația națională în materia sănătății publice și a tutunului, în ultima formă a acesteia.
- 62 Prin urmare, trebuie să se constate că, prin nefurnizarea informațiilor necesare pentru a permite Comisiei să își îndeplinească misiunea de supraveghere a respectării Directivei 95/59, Irlanda nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 10 CE.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 63 În temeiul articolului 69 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Potrivit alineatul (3) al acestui articol, în cazul în care părțile cad în pretenții cu privire la unul sau mai multe capete de cerere, Curtea poate să repartizeze cheltuielile de judecată sau poate decide ca fiecare parte să suporte propriile cheltuieli de judecată. Cu toate acestea și deși o parte a acțiunii urmează să fie respinsă, trebuie să se constate că partea esențială a acțiunii este întemeiată. În aceste condiții, Irlanda trebuie să fie obligată la plata cheltuielilor de judecată, potrivit concluziilor Comisiei.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a treia) declară și hotărăște:

- 1) **Prin impunerea de prețuri minime de vânzare cu amănuntul pentru țigări, Irlanda nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolul 9 alineatul (1) din Directiva 95/59/CE a Consiliului din 27 noiembrie 1995 privind alte impozite decât impozitele pe cifra de afaceri care afectează consumul de tutun prelucrat, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2002/10/CE a Consiliului din 12 februarie 2002.**

- 2) **Prin nefurnizarea informațiilor necesare pentru a permite Comisiei Europene să își îndeplinească misiunea de supraveghere a respectării Directivei 95/59, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2002/10, Irlanda nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 10 CE.**

- 3) **Respinge acțiunea cu privire la restul motivelor.**

- 4) **Obligă Irlanda la plata cheltuielilor de judecată.**

Semnături